

Tabulka 2: Seřazení úloh dle obtížnosti a jejich rozdělení do dvojic

Pořadí	Dvojice úloh	Čas na řešení	Počet otázek	Počet bodů	Poznámka
1	Věznice	10–15 minut	6	8	ukázková úloha
2	Klokán Karlštejn	10–15 minut	6, resp. 7	9	Klokán – krátký text; Karlštejn – delší text
3	Habsburk Chladnička	20 minut	7	10	Habsburk – rodokmen; Chladnička – obrázek, tabulka
4	Nagano Písmo	20–25 minut	10, resp. 9	13	Písmo – tabulka
5	Moderní technologie Hudební hitparáda	25 minut	10	12	
6	Alkohol Hudson	20–25 minut	8	10	delší texty, grafy
7	Karetní hra Kriminalita	25–30 minut	9	12	tabulky
8	Sladké mámení Věnečky	35 minut	8, resp. 10	12	dlouhý a složitý výchozí text
9	Pervitin Knihovna	25–30 minut	9	12	dlouhý a složitý výchozí text
10	Rozhovor	35–40 minut	10	14	složitý text, vyšší obtížnost otázek

PILOTÁŽ KOMPLEXNÍCH ÚLOH

Všechny úlohy v této publikaci prošly pilotáží. U žáků v několika třídách jsme si ověřovali správnost a srozumitelnost námi vytvořených otázek. Úlohy jsme pilotovali v rozličných částech České republiky (Praha, Liberec, Sušice) a různých typech škol, tj. na 2. stupni základních škol i v nižších ročnících víceletých gymnázií. Úlohy byly zpravidla předkládány k vypracování žákům 8. a 9. ročníků (resp. tercii a kvartě osmiletého gymnázia). Součástí řešení každé úlohy byl vždy prostor pro připomínky, postřehy, rady a nápady žáků. Často jsme s žáky a jejich učiteli nad některými otázkami debatovali a pokoušeli se je společně vylepšovat. Na základě výsledků z pilotáže a rozprav s žáky a učiteli byly úlohy dále upravovány.

V pilotáži se projevil značný rozdíl ve výsledcích jednotlivých úloh. Minimálně žáci chybovali v úlohách *Klokán*, *Karlštejn*, *Chladnička*, *Nagano* či *Moderní technologie*. Naopak největší problém žákům činily úlohy *Kriminalita* (práce s nesouvislým textem, zejména tabulkami), *Knihovna* (dlouhý a složitý výchozí text) a pro nás překvapivě též *Písmo*. Výsledky nám také ukázaly, že mnoho žáků má problém s dovednostmi potřebnými v běžném životě, např. v úloze *Knihovna* žáci nezapsali své datum narození podle předloženého vzoru nebo si neporadili se zkratkou PSČ.

Obecně se ukázalo, že žáci nemívají problém se získáváním informací (zejména s vyhledáváním explicitních informací). Největší problémy jsme zaregistrovali u otázek, které testovaly zhodnocení textu, a to jak posouzení obsahu, tak formy textu. Žáci mnohdy neúspěšně odpovídali i v případech, kde měli použít své znalosti z běžného života či z jiných předmětů. Pokud žáci měli na některou z otázek odpovědět vlastními slovy, často se ani nepokusili odpovědět, anebo uváděli nevyhovující odpovědi.

Zde uvádíme několik příkladů otázek, které činily žákům problémy:

- ◆ odhalení úmyslu pisatele (úloha *Alkohol*, otázka 1) či výběr vhodného nadpisu pro výchozí text (úloha *Hudson*, otázka 1; úloha *Knihovna*, otázka 7),
- ◆ negativně formulované otázky (*Rozhodni, které tvrzení je nepravdivé; Který z následujících výroků není pravdivý*),
- ◆ práce s nesouvislými texty (ukázalo se to např. v úloze *Kriminalita* nebo u páté otázky úlohy *Habsburk*, kde se žáci měli orientovat v záznamu rodokmenu).

Při pilotáži nás potěšilo, že některé úlohy vzbudily u žáků velmi dobrý ohlas. I chlapci se s nadšením pouštěli do řešení úloh *Nagano* či *Moderní technologie* (zde je zaujal především obrázek, který je součástí výchozího